Zemědělské zákony i jiné předpisy týkající se zemědělství v království Českém. Soustavně uspořádal a výkladem opatřil JUDr. *František Fiedler.* Svazek I. V Praze 1901, J. Otto.

V různých oborech práva veřejného nelze se tak snadně a rychle orientovati jako v právu soukromém, jehož předpisy jsou poměrně snadno přístupny a soustavně zpracovány. Také právníku nelze vždy snadně vyhledati příslušný předpis veřejnoprávní. Kořeny této poměrně menší znalosti práva veřejného tkví již v universitním studiu, jež oné, stále značnější části právnictva, která se nezabývá praxí soukromoprávní, v nynější své jednotnosti poskytuje dost málo příležitosti seznamovati se s různými obory práva veřejného. Zejmena předpisy právní, týkající se hospodářské činnosti obyvatelstva, zůstávají absolvovanému právníku z největšího dílu neznámými, a otázky sem spadající působí mnohdy nemalé potíže nejen advokátům, soudním úředníkům a p., nýbrž i úředníkům správním. Laiku pak jsou často naprosto nepřístupny. Stesk ten platí v míře svrchované zvláště o zákonech a opatřeních, týkajících se zemědělství Zásluhou českého odboru rady zemědělské a zemského výboru českého království vydán byl právě prvý svazek *Fiedlerova* soustavného soupisu a výkladu zemědělských zákonů. Nebylo snadno přistoupiti k dílu, jež připravováno býti, musilo dlouhodobou předběžnou prací a jež shrnouti mělo vše, co posud bylo v pravém slova smyslu roztrouseno po rozmanitých zákonnících říšských i zemských. Bylo třeba rozpoznávati, platí-li posavádní předpis čili nic a vyhledávati vzájemnou spojitosť správních norem. Fiedler dostál tomuto úkolu plnou měrou, a poskytl právníkům i laikům v pravdě soustavný přehled předpisů zemědělských, platných v českém království. Marně bychom hledali v kompendiích rakouského práva živnostenského, sepsaných po většině juristy zabývajícími se praxí živnostensko-právní po dlouhou řadu let, oné soustavnosti a přehlednosti, již dovedl F. vdechnouti svému dílu, svého druhu u nás zcela novému a jedinému. Látku posud nezpracovanou a málo známou roztřídil s jemným, účelným a praktickým rozlišováním, jímž se ostatně i jiná autorova díla vyznamenávají. Jednotlivé části doprovází jasným výkladem a případným úvodem, v němž autor, asi vzhledem k především praktickému účeli knihy, zúmysla pominul častějšího poukazování k předpisům jiných zemí, kteréžto srovnávání by bylo nadmíru zajímavým.

V prvé části pojednává autor o zastoupení zájmů zemědělských, druhá týká se právního poměru hospodáře k jeho zřízencům. Sem spadají příslušné předpisy obecného zákonníka občanského, normy upravující poměry čelední, úrazové a nemocenské pojišťování. Ochrana polního majetku (polní policie) a to opatření proti polnímu pychu a proti škůdcům přírodním projednávána jsou v díle třetím. Část IV. týká se přečetných opatření k podpoře chovu dobytka, zejmena chovu koní, skotu, bravu vepřového a drobného zvířectva. Pátá část obsahuje neméně četné předpisy policie veterinářské, zvláště také ustanovení platná ve styku se zeměmi uherskými a v obchodě mezinárodním. Poslední (VI.) část obsahuje všeobecné zákonné předpisy o ochraně lesů, prováděcí předpisy k zákonu lesnímu, pak zvláštní ustanovení o ochraně lesů obecních a státní službě lesnické. Všechny oddíly jsou propracovány zevrubně a velmi instruktivně. Vedle zákonů říšských a zemských vřaděna byla prováděcí nařízení k jednotlivým zákonům, jakož i jiná nařízení veřejných orgánů, k zemědělským záležitostem se vztahující, a kde třeba, připojeno i poučení pro úřady, jimž jest zákon prováděti. Nedovedli-li zemědělci pro neznalosť zákonů zemědělských posud těžiti na svůj prospěch z mnohých prospěšných opatření veřejných, jim neznámých, pozbude tento stesk po dokončení Fiedlerova díla své důvodnosti. »Zemědělské zákony« jsou tu rukověť dokonalou, vědecky propracovanou, jaké by bylo potřebí i v některých jiných oborech práva veřejného.

Schstr.